

FRAMSIDAN/

AKTUELLT FRÅN REGIONBIBLIOTEK VÄSTRA GÖTALAND

PÅ NÄTET

Biblioteken
och det
livslånga
lärandet

[LEDARE - PÅ VÄG MOT ETT REGIONBIBLIOTEK](#)

[FAKTA OM REGIONEN](#)

[MIN UTGÅNGSPUNKT ÄR MÄNNISKAN](#)

[DET LIVSLÅNGA LÄRANDET BÖRJAR MED DE SMÅ BARNENS LÄRANDE](#)

["JAG VILL PRATA OM TÄNKANDET" - HOS CECILIA WAERN...](#)

[FALKÖPING - MITT I UTBILDNINGSFOCUS](#)

[I LÄRANDETS TJÄNST - OM SKOLMANNEN TORSTEN RUDENSCHÖLD](#)

[NOS FACIEMUS - DET ÄR VI SOM SKA GÖRA T](#)

[BAKSIDAN \(med redaktionsruta\)](#)

Regionbibliotek Västra Götaland - www.nfk.hb.se/regbibl/ .Senast ändrad den 27 maj 2002.
Webbansvarig [Bengt Källgren](#)

"Vi tror att folkbiblioteken, som en av samhällets mest decentraliserade kulturreсурser bör utvecklas - inte avvecklas".

Framsidan ledare nummer ett 1999

På väg mot ett regionbibliotek

NI HÅLLER I ER HAND det första numret av Regionbibliotek Västra Götalands tidskrift framsidan. Detta blad ersätter om böcker och annat, tranan och p-länningen, som utgavs av länsbiblioteken i Göteborgs och Bohus län, Skaraborgs och Älvsborgs län. När man slår ihop resurser kan man skapa något som är bättre, snyggare, proffsigare och mer profilerat. Det hoppas vi skall utmärka denna tidskrift och allt, som initieras av det nya Regionbiblioteket.

Samtidigt, som ni erhåller denna tidskrift i pappersform, finns den tillgänglig i elektronisk form på vår hemsida <http://www.nfk.hb.se/regbibl/> Vi tror att pappersupplagan fortfarande har ett värde i våra digitaliserade bibliotek, eftersom man kan lägga fram den på kaffebordet i personalrummet och ta den med för läsning på bussen på väg hem. Men när den nu ligger på nätet blir det också möjligt att på ett enkelt sätt gå tillbaka och vid ett senare tillfälle leta upp något man läst.

Detta första halvår av Regionbibliotekets tillvaro har präglats av arbete att orientera sig i den nya region - administrativt och geografiskt - som döpts till Västra Götaland. Vi har också ägnat oss åt att arrangera en serie knyta-ihop-konferenser med syfte att föra samman biblioteksanställda från de tre avsonnade länen till överläggningar kring gemensamma frågor. Bibliotekscheferna träffades redan den 13-14 januari på Mösseberg, de fjärrlåneansvariga i Knistad utanför Skövde, barnbibliotekarierna i Vänersborg, gymnasiebibliotekarierna i Falköping, bibliotekarier med ansvar för social biblioteksverksamhet i Ronnum, Vänersborg, där även sjukhusbibliotekarierna sammanträdde i maj.

Parallellt med dessa konferenser håller vi på att knyta ihop oss själva. Vi består ju av tre länsavdelningar; alla bärande på en 60-årig historia under vilken skilda arbetssätt, förhållningssätt och arbetsrutiner utvecklats. Allt detta måste samordnas till en gemensam »kultur« och det tar lite tid, när man sitter spridda som vi i Borås, Göteborg, Skara och Vänersborg. Men telefonerna går varma och e-mailen är en välsignelse och snart har vi utvecklat distansmötesrutiner, så att vi inte slösar för mycket tid på resande.

»Ett gott liv« och »En region i inomregional balans« är några av de bärande tankarna bakom skapandet av denna region. Den fråga vi ställer oss, när vi nu i dialog med kulturnämnden arbetar fram vårt regionala uppdrag, är naturligtvis hur biblioteken i Västra Götaland kan bidra till detta goda liv och medverka till skapandet av en region i inomregional balans.

Vi tror att folkbiblioteken, som en av samhällets mest decentraliserade kulturreсурs bör utvecklas - inte avvecklas. Vi tror att dessa lokalsamhällets vardagsrum, kulturhus och vitala träffpunkter kan bättre

profilera sig som resurscentrum för distansstuderande och andra studeranden. Vi tror att det är lika viktigt att det finns goda biblioteksresurser i Bengtsfors och Gullspång som i Göteborg och vi tror att vi med hjälp av ny teknik och projekt som *Nätverk för kunskap* kan hjälpa till att vidarebefordra de kunskapsbanker, som finns i universitetsstäderna och högskoleorterna även till de mindre orterna i regionens norra delar.

En av de många utmaningar biblioteken står inför är att hitta sin roll i »det livslånga lärandet«, som präglar vår tid. Om detta handlar detta första nummer av FRAMSIDAN.

Trevlig läsning

Lena Skoglund

Fakta om regionen

Kerstin Lorentz

Befolkning och bosättning

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONENS befolkning uppgår till 1,5 miljoner fördelade på 49 kommuner. Det är 17% av hela landets befolkning. Störst är Göteborg med 450 000 invånare och minst Dals-Ed med cirka 5 000 invånare. Man kan urskilja ett antal befolkningscentra med Göteborg, Borås, centrala Skaraborg samt Fyrstadsområdet som utmärkande. Befolkningstätheten sjunker ju längre man avlägsnar sig från kusten. Ett undantag är dock den södra kusten av Vänern. Tre av fyra länsinvånare bor i tätorter med minst 3 000 invånare. Under sexårsperioden 1990-1996 har befolkningsminskning skett främst i kommunerna i Dalsland och Skaraborg. De bohusländska kommunerna har haft en stabilare utveckling.

	ANDEL %, MÄN				ANDEL %, KVINNOR			
	0-15	16-64	65-	TOT	0-15	16-65	65-	TOT
BOENDEKATEGORI								
TÄTORT	20,2	65,1	14,7	100	18,2	61,3	20,5	100
TÄTORTSNÄRA	23,6	61,7	14,6	100	23,8	60,1	16,1	100
LANDSBYGD	21,9	60,3	17,7	100	21,9	57,8	20,3	100
GLESBYGD	21,6	59,7	18,7	100	20,9	56,2	22,9	100
TOTALT	20,8	64,1	15,1	100	19,4	60,7	19,9	100

Dessa och andra intressanta uppgifter kan man ta del av i en rapport utgiven av Länsstyrelsen i Västra Götaland med titeln *Stad och land i Västra Götalands län: en statistisk beskrivning* (1998:33). Man har valt att relatera uppgifterna, t ex förvärvsarbete och utbildning till följande boendekategorier: tätort, tätortsnära landsbygd, landsbygd och glesbygd. SCB använder ett annat sätt, nämligen tätort och glesbygd. Rapportens uppgifter bygger på Glesbygdsverkets definitioner (undre gräns för tätort = 3 000 invånare) och utifrån dessa har kategorierna skapats.

Utbildning

Kommuner med låg andel invånare med eftergymnasial utbildning och samtidigt hög andel med enbart grundskolekompetens finner man i Dalsland, södra Sjuhäradsbygden och nordöstra Skaraborg - med andra ord de utpräglade glesbygdsområdena. Utbildningsnivån är således betydligt högre i tätorterna än i övriga boendekategorier. De högsta utbildningsnivåerna finner vi i Göteborg, i Trestadsområdet samt i Skövde.

LÄNET	FOLK, GRUNDSKOLA	GYMNASIAL	EFTER- GYMNASIAL	FORSKARUTB
TÄTORT	33	44	22	0,6

TÄTORTSNÄRA	41	45	14	0,2
LANDSBYGD	45	43	12	0,2
GLESBYGD	41	43	16	0,2
TOTALT	35	44	20	0,5
HELA RIKET 970101 16-74 ÅR	33	45	21	1,0

Förvärvsarbete

1994 såg andelen förvärvsarbetande i procent ut så här:

	MÄN	KVINNOR	TOTALT
BOENDEKATEGORI			
TÄTORT	67	66	67
TÄTORTSNÄRA	74	69	72
LANDSBYGD	73	67	70
GLESBYGD	74	66	70
TOTALT	69	67	68

En förklaring till att frekvensen är lägre i tätorterna är troligen att andelen studerande är högre där. Kvinnorna har generellt sett en lägre förvärvsfrekvens än män, och den tenderar att öka med avståndet till tätorterna. Geografiskt följer även detta området det vanliga mönstret: förvärvsfrekvensen är särskilt låg i Dalsland, norra Bohuslän samt delar av nordöstra Skaraborg.

Kerstin Lorentz

SÖKORD
LÄRANDE
LUST
SPRÅK
TÄNKANDE
LITTERATUR
BIBLIOTEK
SKOLOR
IT
IKT
BILDNING
FOLKBILDNING
UTBILDNING
HANDLEDNING
SAMTAL
REFLEKTION

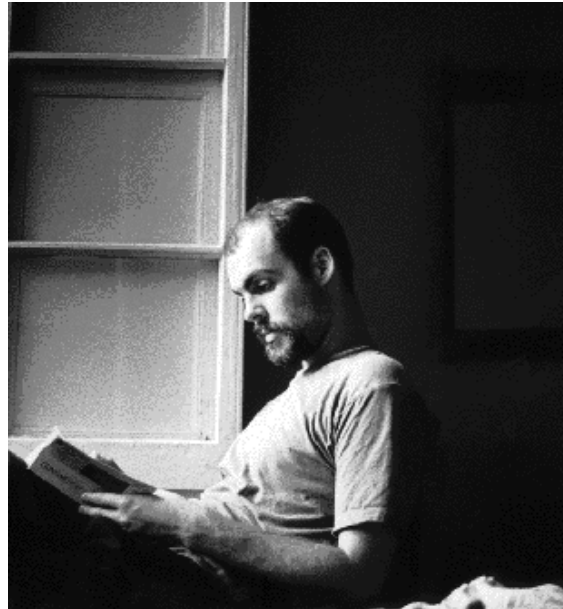

FOTO: OLLE ANDERSSON

Min utgångspunkt är människan

Malin Koldenius

HUR LÄR VI OSS FRÅN BÖRJAN, hur blir vi språkande och tänkande människor? Och hur vi får lusten att lära? Alla lär sig ett språk och det gör vi genom att ha människor med språk runt omkring oss. Vi lär oss av vad de gör och vad de säger. Vi lär oss bra eller dåligt, rikt eller torftigt. Det betyder att om vi tycker att det är viktigt att ha ett rikt språk och många språk, då måste vi se till att alla får tillgång till det. Tillgång till människor som läser, talar, berättar, diskuterar, dramatiserar, målar och ritar, dansar, spelar och sjunger.

Folkbiblioteken har en unik roll i språkarbetet genom att de samlar och gör litteratur och information tillgänglig. Barnbibliotekarierna deltar i arbetet från allra första början genom att samarbeta med barnhälsovård, barnomsorg, förskola och föräldrar. I Västra Götaland har de allra flesta barn fått minst en bok under sina första år. Det vore bra om barnbibliotekarierna kunde fortsätta detta fruktbara arbete.

När barnen börjar skolan behöver de på samma sätt förebilder och handledning för sitt lärande och sitt läsande. Också i skolan gäller det att lärare och andra visar barnen att det är roligt och stimulerande att kunskapa - och med det menar jag att läsa, söka information, använda och bearbeta texter och försjunka i en roman, slå upp i uppslagsverk eller på Internet och samtala om det lästa. Därför behövs det bibliotek i förskola och skola. De kan kompletteras av folkbiblioteken, men det behövs skolbibliotek, som innehåller allt grundläggande material för studierna, utbildad personal och med ett gott samarbete med folkbiblioteket.

Nya användare

De studerande i Kunskapslyftet är folkbibliotekens nya användare. Mötet med dessa många gånger ovana studerande har sett olika ut. En del folkbibliotek har deltagit i planeringen, fått resurser för att förstärka biblioteken medan andra inte tillfrågats eller fått någon som helst förstärkning. Många utbildningar har själva tvingats skaffa

böcker och tidskrifter. Det är ganska sorgligt att se, när detta skett på ett mindre professionellt sätt. Då kan det finnas några hyllor med gratismaterial och kanske den billigaste uppslagsboken i handeln. Hade de konfererat med sitt folkbibliotek, hade de kunnat få tips på bra och billigt material. Folkbiblioteken bör lägga sig i - även om det kan vara svårt.

Detta gäller också Komvux. Det finns bibliotek på en del skolor. På några finns utbildade bibliotekarier, medan man i andra kommuner anser att Komvux-elever tillhör allmänheten och "ska låna som vem som helst" på folkbiblioteket! En undran - vem är vem som helst? Är det för-skolebarnen, som kommer med barnomsorgspersonal eller föräldrar? Eller fru Olsson som lånar och läser deckare? Eller gänget från sopherteringen, som tittar in för att läsa lokalbladet och hemtidningar från Östersund eller Albanien? Just de studerande på Kungskapslyftet och Komvux är verkligen inte vem som helst. Många tillhör de grupper, som inte använt biblioteken så mycket. Dessa studerande måste bli väl mottagna i biblioteket. Det är en verkligt viktig uppgift för utbildningsamordnare och folkbibliotek att planera för dem. Av folkbiblioteken krävs kunskap för att kunna möta de studerande och vägleda i informationsflödet

Distansutbildning

Både gymnasieelever, studerande i Kungskapslyftet och Komvux, folkhögskola och studiecirkel och högskola/universitet och andra, som arbetar i företag eller i offentlig sektor kan idag studera och fortbilda sig per distans. Det är en studieform i stark expansion. Det går att studera, trots att man bor långt från de större studieorterna. Och man kan välja kurser på vilket universitet eller vilken högskola man vill i Sverige och i världen. Det är möjligt att skraddarsy sin egen utbildning. Olika sorters kurser i engelska kanske behövs på ett företag. Någon läser företagsengelska, någon studerar konversation och en annan produkter. Folkbiblioteken kan spela en viktig roll i det här arbetet och de bör göra det. Det kommer att kräva nya resurser och prioriteringar. Det är inte alltid lätt. Universitets- och högskolebiblioteken lånar ibland inte ut sin kurslitteratur till folkbiblioteken. Det finns ännu inte någon riktig plan för hur detta ska lösas. Den tekniska utrustningen brister. Folkbiblioteken behöver minst den bandbredd som staten med sunet erbjuder för att kunna ge de studerande tillgång till databaser och annan information. Det är svårt att förstå att kommunerna inte står i kö för detta erbjudande, som skulle ge de distansstuderande möjligheter till åtkomst av databaser, Artikelsök och annat, som de behöver.

Offensiva bibliotek

Folkbiblioteken kan få uppgiften att utvecklas som utbildningsbibliotek och då menar jag inte att integreras i skolor. Nej, biblioteken kan ha en mycket mer offensiv roll. De skulle kunna pröva en studieform, som finns främst i England men också i både Lindesberg och Örebro. Den kallas *Öppen skola*. Det är en lokal i biblioteket, där det finns lärare beredda att möta de allra mest studieovana. Till den öppna skolan går man om man har någon fråga som behöver utredas. Det kan vara att man inte förstår sig på deklaraionsblanketten om man är kvinna och skild, därför att mannen gjorde det tidigare. Det kan vara att verkligen förstå, det som lärarna på sfi (Svenska för invandrare) försökt lära en tidigare på dagen. Det kan vara ett rop på hjälp av en dyslektiker, som vill men inte kan. Det är som en förskola till Kungskapslyftet, Komvux och studiecirkel och kan betyda att någon/några sedan studerar vidare. Man får handledning när man kommer och handledningen kan gälla att lösa en enda uppgift eller att göra en hel planering för kunskapande för den enskilde. Man registreras inte, man kommer när man själv vill. Det är verkligen en öppen skola och den ska ligga i biblioteket. Där kan handledare och besökare använda sig av allt det material, som finns i ett bibliotek. Bibliotekarierna får lära sig att möta ytterligare nya grupper, men här kan de arbeta nära och tillsammans med lärarna.

En demokratisk fråga

Att alla får möjligheter att lära är en demokratisk fråga och det tillhör våra mänskliga rättigheter. Alla bibliotek har roller i ett samhälle, som har många utbildningar. Folkbiblioteken har många uppgifter i framtiden. Min utgångspunkt och min slutpunkt är människan. Människor, som vid tre, åtta, femtiofyra eller åttioåtta års ålder fortfarande står nyfiket lutade över ett ting eller en fråga och diskuterar, analyserar, slår upp i uppslagsverk, funderar, läser i böcker, artiklar och på Internet eller sitter djupt försjunkna i en berättelse.

Malin Koldenius

"Det livslånga lärandet" börjar med de små barnens lärande

Ewa Kollberg

DET PEDAGOGISKA PROGRAM som utarbetades av Socialstyrelsen 1987 och bildade ramen för förskolans pedagogiska arbete omfattade barn upp till sju års ålder. Det har fr o m augusti 1998 ersatts av ett nytt närmast historiskt dokument nämligen en alldeles egen första läroplan för förskolan och omfattar barn upp till 5 års ålder. Samtidigt har den gamla läroplanen för skolan (Lpo 94) anpassats till att också omfatta förskoleklassen dvs 6-åringarna och fritidshemmet. Skolverket är sedan den 1 januari 1998 tillsynsmyndighet för förskolan liksom för övrig förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Genom att förskolan nu fått en läroplan omfattas utbildningssystemet av tre läroplaner. En för förskolan (Lpfö 98), en för den obligatoriska skolan, förskoleklasserna och fritidshemmet (Lpo 94) samt en för de frivilliga skolformerna (Lpf 94). Man säger också att "de tre läroplanerna skall länka i varandra och genomsyras av samma syn på kunskap, utveckling och lärande." Detta är viktiga nyheter också för biblioteken, som rimligen får en alldeles avgörande roll, när de nya läroplanernas mål och riktlinjer ska genomföras och lokala arbetsplaner utarbetas ute i kommunerna!

Vad säger då den nya läroplanen om bibliotek och böcker för förskolebarnen? Letar man efter ordet "bibliotek" så får man leta nästan förgäves – men det sägs desto mer om språkinläring och mål och riktlinjer med arbetet, som alldeles självklart kräver ett nära samarbete mellan bibliotek och förskola/skola och som kräver tillgång till böcker samt ställer stora krav på personalens kompetensutveckling inom barnlitteratur.

Ett par exempel från nya Lpfö98:

- *Språk och lärande hänger ouplösligt samman liksom språk och identitetsutveckling. Förskolan skall lägga stor vikt vid att stimulera varje barns språkutveckling och uppmuntra och ta till vara barnets nyfikenhet och intresse för den skriftspråkliga världen.*
- *I förskolans uppdrag ingår att såväl utveckla barns förmågor och barns eget kulturskapande som att överföra ett kulturarv – värden, traditioner, historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa.*

Ur Mål och riktlinjer:

Förskolan ska sträva efter att varje barn

- *utvecklar ett rikt och nyanserat talspråk och sin förmåga att kommunicera med andra och uttrycka tankar*
- *utvecklar sitt ord- och begreppsförråd och sin förmåga att leka med ord, sitt intresse för skriftspråk och för förståelsen av symboler samt deras kommunikativa funktioner*

En skattkammare

Dessa intentioner går rimligen inte att uppfylla utan tillgång till pekböcker, rim- och rams- och sångböcker, folksagor, bildböcker, högläsningsböcker m m! Förskolan bör både äga egna böcker men är också beroende av ett välutrustat folkbiblioteks utbud. Bibliotekens barnavdelningar utgör här en skattkammare och barnbibliotekarien en resurs inte bara när personalen behöver få tillgång till böcker i förskolan utan också i stimulerande samarbete i metodik kring hur böcker kan användas i det dagliga arbetet.

20-årigt samarbete

I Mölndal har vi ett mer än 20-årigt samarbete mellan barnbibliotek och förskolor genom biblioteksombud på varje förskola och samråd i "Biblioteksgruppen" där förskollärare, barnbibliotekarier och talpedagog träffas flera gånger per år. Genom åren har egna basbestånd av böcker byggts upp på mer än 20 förskolor, högläsningförslag utarbetats, sju läsårs erfarenheter av en gåvoarbetsbok till 6 000 sexåringar diskuterats för att nämna bara några gemensamma aktiviteter genom åren. Vi har från bibliotekets sida dokumenterat verksamhet och utvärderat genom enkäter och också på det viset kunnat förmedla goda idéer tillbaka ut i förskolan. Bl a har vi genom återkommande enkäter en god uppfattning om vilka temaarbeten som pågår ute i förskoleverksamheten. I Mölndal arbetar väldigt många avdelningar – 55 av ca 70 som hittills besvarat vårens enkät i teman som är direkt litteraturanknutna antingen folksagor eller enskilda barnböcker.

Vi är långt ifrån ensamma om att ha ett bra och konstruktivt samarbete med förskolor och skolor! Men barnbibliotekarierna behöver uppbackning, stöd - och resurser! - för att kunna arbeta på detta sätt. Det finns inga nationellt fastlagda mål för samarbete mellan bibliotek och förskolor – men SAB:s specialgrupp för barn och tonårsverksamhet utarbetade redan 1975-76 en målsättning som jag tror fortfarande genomsyrar barnbiblioteksverksamheten ute i många kommuner – för mig var den vägledande när jag började bygga upp barnbiblioteksverksamheten i Mölndal samma år:

- Barnbibliotekets mål är att nå ut till alla barn
- Barnbiblioteket ska medverka till att skapa förutsättningar för en gynnsam språkutveckling
- Barnbiblioteket ska aktivt söka upp de barn som av fysiska, psykiska, språkliga och sociala skäl inte utnyttjar biblioteket

En gemensam angelägenhet

För att förverkliga målsättningen att nå ut till ALLA barn måste barn-bibliotekarierna samarbeta med alla de vuxna som kommer i kontakt med barn på barnavårdscentraler, familjedaghem, öppna förskolor, förskolor, förskoleklasser och fritidshem och skolor. Det här samarbetet kräver ständigt underhåll och därför är det så viktigt att bygga upp nätverk som inte står och faller med enskilda entusiaster. Barnbibliotekarierna behöver hjälp med att förankra detta arbetssätt av arbetsledning och politiker både i den egna förvaltningen och i barnomsorgs- och utbildningsförvaltningar.

Nu när det alltså finns nationella styrdokument – dvs läroplaner - för både förskola, förskoleklasser, fritidshem - och skola – måste dessa följas upp av lokala handlingsprogram där det slås fast hur förskolebarnens tillgång till litteratur ska organiseras och hur förskolepersonalens kompetensutveckling när det gäller barnlitteratur ska tillgodoses. Detta är en gemensam angelägenhet för både kultur- och barn- och fritidsförvaltningar. Naturligtvis har förskolans pedagoger mycket värdefull kunskap och erfarenheter också av att arbeta med barnlitteratur som bibliotekspersonalen bör ta del av i ett kreativt samarbete!

Behöver man åberopa andra internationella och nationella dokument i diskussionen kan FN:s barnkonvention, Unescos folkbiblioteksmanifest och 1997 års bibliotekslag användas. Formuleringar som ofta används men väldigt sällan konkretiseras.

Lästips:

För den intresserade finns en nyutkommen magisteruppsats från BHS av Marie Johansson "Sexårsboken i Mölndals kommun. Ett exempel på barnbokens användning i förskolan" (1991:1)

Ewa Kollberg
Mölndals biblioteks barnavdelning
www.molndal.se/bibl/barn/

Regionbibliotek Västra Götaland - www.nfk.hb.se/regbibl/ .Senast ändrad den 27 maj 2002.
Webbansvarig [Bengt Källgren](#)

"Jag vill prata om tänkandet" - Cecilia Waern på Katedralskolan i Skara

Gunnar Södow

KLOCKAN ÄR INTE MER ÄN NIO. Det är fredag. I den vidsträckta bibliotekslokalen är det redan välbesatt. Vid borden grupperas det, småpratas och sorlas det. Vid de många datorerna söker man i kataloger, använder Internet eller CD-rom. Med ett något klyschigt uttryck: Här råder en sjudande aktivitet.

Jag är på Katedralskolans bibliotek i Skara för att träffa och prata med Cecilia Waern. Jag är nyfiken på hennes tankar om bibliotekets roll i det livslånga lärandet.

Vi tar med oss fika och slår oss ner i ett kollegierum fyllt av tunga 1800-talsmöbler. På en vägg hänger ett porträtt av den store skolmannen Torsten Rudenschöld. Utanför hörs glam och larm från elever, lärare och andra besökare som drar igenom korridorerna. Utanför pågår den Skaraborgska ungdomsmässan, med utställningar och seminarier. Så fikar vi. Och under tiden får ni lite fakta:

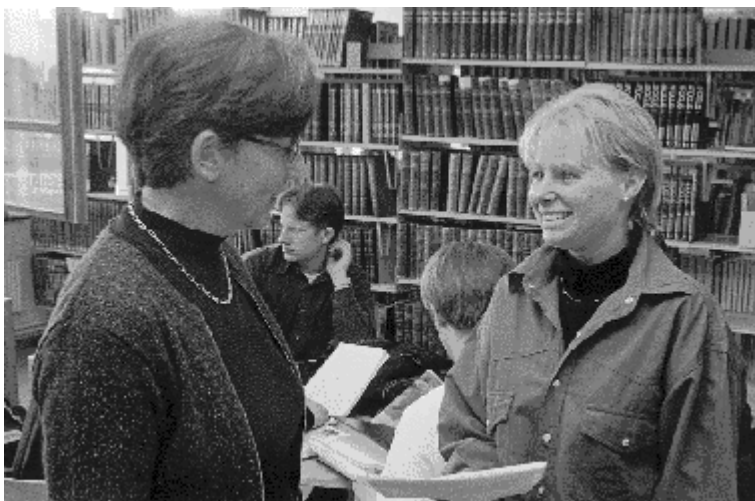
KATEDRALSKOLAN

- GRUNDADES SOM GYMNASIUM AV DROTTNING KRISTINA 1641
- NAMNET KOMMER FRÅN CATHEDRA SOM VAR NAMNET PÅ BISKOPENS ÄMBETSSTOL
- JOHAN HENRIK KELLGREN VAR EN GÅNG ELEV HÄR
- 1864 TOG DE FÖRSTA STUDENTERNA EXAMEN, 1927 ÖPPNADES DEN FÖR FLICKOR
- NUVARANDE BYGGNADER TOGS I BRUK 1972
- VALSPRÅK: "TRADITION OCH FRAMTID MÖTS"
- F N CIRKA 1600 ELEVER, DÄRAV 500 KOMVUX
- KUNSKAPSLYFT OCH SFI 150 ANSTÄLLDA

BIBLIOTEKET

- 450 KVM STORT
- BELÄGET CENTRALT PÅ 2:A VÅNINGEN I ANSLUTNING TILL LÄRARRUMMET
- GENERÖSA ÖPPETTIDER, 8-17 VARJE DAG UTOM FREDAG
- 18 000 BÖCKER
- CA 200 TIDSKRIFTER OCH 11 DAGSTIDNINGAR
- 12 DATORER FÖR INFORMATIONSSÖKNING, ORDBEHANDLING, INTERNET, CD-ROM, KATALOGSÖKNING MM
- PERSONAL: 1 BIBLIOTEKARIE, 1 KANSLIST

Cecilia (Ekeröth) Waern började som bibliotekarie på skolan alldeles i slutet av 80-talet, och det kändes som att yrkesmässigt komma hem, säger hon. Dessförinnan hade hon arbetat som bibliotekskonsulent för barn vid Länsbiblioteket i Skara och som barnbibliotekarie i Skövde. 1995/96 undervisade hon på BHS och hon har tänkt mycket på det där med hur man söker information och på hur man tänker.

- Jag har tänkt lite på det där med livslångt lärande sen vi pratades vid i telefon, säger hon när vi fikat klart. Jag blir inte ett dugg förvånad. - Jo, det måste ju innebära, och man hör genast hennes engagemang, att vi människor måste vara beredda på att ständigt lära nytt och ständigt mer. Då blir ju *lärandet*, själva lärandeprocessen allt viktigare. Alltså att veta hur man lär sig. Skolans roll måste då bli att tillhandahålla beredskap och redskap för lärande och i viss mån en ny kunskapssyn; Den att kunskap är föränderlig och att det inte bara finns ett enda rätt svar. Analys och reflektion blir viktigare än faktaplugg.

Och biblioteket måste ta till sig den nya kunskapssynen, föra en dialog med sina nyttjare, vara handledare i sökandeprocesser och bollplank för idéer.

Utgångspunkten är att det är en mänsklig drift att lära sig saker och att kunskap är roligt. Med kunskap ökar självkänslan, och med den får man mod att pröva sina egna tankar. Och Cecilia berättar om de många vuxenstuderande hon mött, som tagit stora kliv framåt som människor genom utbildningen. - Dom är inte samma människor när dom slutar.

I början av 90-talet kom Cecilia i kontakt med Dr Carol Kuhlthaus teorier angående hur människor söker information. Kuhlthaus utgick ifrån sina egna erfarenheter som skolbibliotekarie, där hon gång på gång konstaterade hur frustrerade och vilsna eleverna verkade vara inför varje ny större sökuppgift, trots att de väl kände till biblioteket. Hur kom det sig?

Jo, en teori som psykologen Kelly har talar om att inlärning sker i en konstruktionsprocess, en aktiv, förvirrande och komplex process där vi försöker förstå ny information utifrån de kunskaper vi redan har. Ny information som hela tiden måste bearbetas för att passa in i vår tidigare uppfattning av omvärlden; Och på detta sätt förändras vår syn på omvärlden.

Med Kellys teori i bagaget studerade och tolkade Kuhlthaus sina elevers reaktioner när de sökte information och kom fram till något som kallas *informationssökningsprocessen*. Det är en teori som lär oss hur vi ska söka, men också om hur vi ska vägleda dem som söker information.

Allt detta har nu Cecilia undervisat i och praktiserat under ett flertal år på skolan genom kurserna Kommunikation (för eleverna) och Informationssökning (som vänder sig till lärarna). Här gäller det att lära sig ett undersökande självständigt arbetssätt och att arbeta probleminriktat för att nå ett kunskapsmål. - Det är med att lära sig formulera problem som det verkligt intressanta börjar säger Cecilia. Att börja fundera på hur man tänker. Jag vill prata om tänkandet. Väcka elevernas egna tankar. Det är viktigt!

"Vi måste formulera oss för att veta vad vi själva tänker", säger författaren Aidan Chambers. Och som jag ser det, tillägger Cecilia är tänkandet en färdighet som eleverna måste få träna sig i, för att kunna söka information och skaffa sig nya kunskaper. Och vad är bibliotekets roll i detta?

-Jo, biblioteket skall vara ett stöd för tänkandet, vara enkelt och funktionellt uppställt och vara uppbyggt så att det uppmuntrar till sökords-sökande. Man skall kunna hitta en bok utifrån många synvinklar, men även kunna precisera genom att kombinera sök-ord.

Bibliotekarien kan ge en mycket effektiv hjälp om hon eller han kommer in tidigt i sökprocessen. Pratar dom med mig i början av ett arbete så klarar dom sej bättre och har det lättare senare. Målet måste ju vara att de så småningom ska klara sig själva.

I den vidsträckta bibliotekslokalen pågår fortfarande en intensiv verksamhet när vi kommer tillbaka; det grupperbetas, det småpratas, det frågas, det formuleras och det tänks. Cecilia tar en runda bland borden, pratar lite, får frågor och frågor tillbaka - och jag tackar för mig.

Tänkvärt, tänker jag när jag åker därifrån. Och medan jag tar till vänster vid utfarten så får ni några litteraturtips.

Litteraturtips

Kuhlthau, Carol Collier / Seeking meaning: a process approach to library and information services, Ablex 1993.

Ekeroth, Cecilia "Informationssökning som inlärningsprocess" ur Informationssökning i fokus: Idé- och metodbok för gymnasieskolans bibliotek, BTJ 1998.

Gunnar Södow

Falköping mitt i utbildningsfokus

Gunnar Südow

FALKÖPING MITT I VÄSTERGÖTLAND står det på en skylt vid vägen strax utanför staden. En sån där slogan-skylt som varje kommun med självaktning tycks ha nuförtiden. Det gäller att profilera sig. Men vem ska kunna överträffa klassikern i detta sammanhang; "Enköping-Sveriges närmaste stad", som står vid dess infart? Falköping gör det inte. Och förresten, ligger inte Herrljunga lite mer i mitten av Västergötland??

Efter järnvägsviadukten tar jag till vänster och får genast syn på en långsträckt tämligen nybyggd tegelbyggnad. "Näringslivs- & kompetenscenter" står det på en skylt på väggen. Det är dit jag ska. Dock byggdes inte huset för centret utan för Posten, som i början på 90-talet hade en stor sorteringsterminal här. Men Posten är numera en flyktig partner. Den flyttade snart verksamheten till Nässjö, lade ner i Falköping och kommunledningen fick kalla fötter och ett stort nytt hus att fylla med innehåll. Vad göra?

Jo, i ungefär samma veva, under parollen "Falköping till tusen" frågade man ut invånarna om önskemål, behov och strategier inför framtiden. Kanske oväntat, men glädjande nog, kom utbildning och kompetensutveckling högt upp på önskelistan. Så sagt och gjort! I mars 1996 togs beslut om att starta ett kompetenscenter i kommunen, som först hette LärCenter men som från i år heter Näringslivs- & kompetenscenter.

Allt detta får jag veta av Anna Gullberg, som är chef för huset och på vars visitkort det står "marknads- och utvecklingsansvarig", under en proffsig föredragning. Hon arbetade tidigare på något som hette IT-Stugan i Mariestad och var den som fick i uppdrag att bygga upp verksamheten. Först satt hon tämligen ensam i ett litet rum högt upp i huset. Idag är det en omfattande verksamhet med 20 egna anställda och konsulter, och med drygt 450 utbildningsplatser.

Centret är direkt organiserat under ksau i kommunen, vilket skvallrar om dess status och att man har verklig direktkontakt med kommunledningen. Vilket är något som Anna Gullberg också betonar vikten av.

Vad har man då för målsättning? Jo! "...Att ge varje invånare i Falköping en konkurrenskraftig utbildning på många olika nivåer och områden samtidigt som invånaren behåller sitt sociala liv med arbete, familj och

vänner på hemorten." Denna målsättning omsätter man i en rad verksamheter som fördelar sig i två block; Där det ena är Näringslivscenter-Forum Falköping och det andra är Kompetenscenter.

Näringslivscenter är ett serviceorgan för näringslivet som erbjuder kompetensutveckling, förmedlar kontakter på alla nivåer och bygger nätverk osv. Här finns också Starta eget-rådgivning, ett projekt gällande kvinnligt företagande och uppfinnarverksamhet.

Kompetenscenter i sin tur innehåller en Högskoleenhet där man genom telebildteknik, VR, datorer och Internet kan studera på högskolenivå. Man samarbetar med många högskolor i landet och några utomlands bl a i Kanada och USA.

Vidare finns här en Folkhögskoleenhet, KY-utbildning (Kvalificerad yrkesutbildning på eftergymnasial nivå) med en guldsmede och modern produktionsteknik, många Kunskapslyftare och en stor Uppdragsutbildning. Denna innovativa och omfattande verksamhet har fått berättigad uppmärksamhet runt omkring i landet och studiebesöken är många, konstaterar Anna Gullberg. Hon berättar vidare att huset nu börjar bli trångbott, tillbyggnadsplaner är på gång och att de senaste som håller på att göras iordning är en vr-studio och en för musikinspelning.

– Man måste brinna för det man gör, säger hon, vara öppen inför det mesta och försöka tänka nytt.

Exempel på detta är att se på bibliotek på ett lite annorlunda sätt. För cirka 2 år sen skickade man in en första ansökan till KK-stiftelsen angående ett stort projekt kallat Möjligheternas bibliotek, i nära samarbete med folkbiblioteket i Falköping. En kompletterande ansökan skickas nu i maj. Det var Anna och Ann-Marie Evers, bibliotekschef i kommunen, som tänkte ihop på ett lite nytt sätt och sedan formulerade sig. Vad vill man då? Jo; utveckla metoder och modeller för samverkan mellan folkbibliotek och lokala utbildningscentra. Förnya och profilera folkbibliotekets tjänster för att bättre svara mot behoven hos de stora grupper som utbildar sig lokalt.

Och hur vill man då gå till väga? Jo; genom att bygga upp ett filialbibliotek på centret som i första hand skall vara ett IT-bibliotek men där självklart böcker, tidskrifter osv skall finnas. Betona bibliotekets pedagogiska roll. Erbjud alla användare handledning i hur IT kan användas i informationssökning och kunskapsutveckling. Eftersträva ett samutnyttjande med folkbiblioteket beträffande medier, databaser osv för att bäst utnyttja lokala resurser.

Till sist men inte minst skall Möjligheternas bibliotek fylla en viktig social funktion som mötesplats, och samarbeta med andra bibliotek och utbildningscentra. Det finns all anledning att hålla koll på och återkomma till detta projekt om nu medel kommer att ges. En sista fråga till Anna Gullberg blir:

– Vad är då centrets viktigaste uppgift i det livslånga lärandet?

– Jo, att se till att kunskap är åtkomlig och görs tillgänglig för den orsbundna befolkningen i Falköping.

Det är i det där med tillgänglighet som det tänkta nya Möjligheternas bibliotek skall spela en framträdande roll kan man tänka. Kanske ligger inte Falköping precis mitt i Västergötland - men focus verkar ligga rätt; på utbildning och kompetensutveckling

Gunnar Södow

I lärandets tjänst: om skolmannen Torsten Rudenschöld

Kerstin Lorentz

... Genom den eld, som af friktionen lösgöres hos en ringa tändsticka, upptändas dock verkliga ljus. Somliga människor synas hafva fått sitt uppdrag till lifvet att verka på lika sätt som tändstickan...

Med dessa ord börjar Torsten Rudenschöld förordet i boken *Tankar om ståndscirkulationen* (tryckt 1845 hos L J Hierta i Stockholm).

MAN FÅR ETT INTRYCK av en mycket ödmjuk människa som genom "sin egen så väl ljufva, som bittra lifserfarenhet" vill förmedla en tämligen utopisk inställning till samhällets omdaning. Han hade säkert påverkats av t ex Almqvist i dennes kritik av ståndssamhället och adels och prästernas försvar av "fernissan i samhället". En stor befolkningsökning och social oro mot bakgrund revolutioner ute i Europa, satte djupa spår. Prästen Fredrik Rådberg i Vänersborg var en av de svenska utopisterna och även vän till Rudenschöld. Han förespråkade bl a statens ansvar för medborgarnas studiemöjligheter.

Rudenschöld rådgjorde bl a med Erik Gustaf Geijer för sina tankar innan han publicerade dem. Kort kan man säga att de innebar att det skulle ske en kristlig förbrödring av de olika klasserna i samhället. Detta innebar dock inte en utjämning mellan klasserna utan att var och en skulle se sin roll; herreklassens barn skulle kunna "övergå till kroppsarbetarnas leder" om de saknade anlag för högre studier och på så sätt kunna försörja sig. Rudenschöld levererade en svidande kritik mot sina ståndsbroders leverne. Roten till det onda var en missriktad *uppfostran*.

Rudenschöld menade att en sådan "djupgående samhällsrörelse" inte kunde åstadkommas genom dekret ovanifrån. Den skulle komma från de enskilda människornas egna krafter. Han satte sin tilltro till det som vi numera kallar folkrörelser. De sammanslutningar som vid den tiden var aktuella var hushållningssällskapen (Rudenschöld var själv aktiv i sällskapet i Skaraborgs län) och andra "sällskap", t ex Sällskapet för nyttiga kunskapers spridande. Hushållningssällskapen skulle ombildas till "länsföreningar" med lokala "kretsföreningar" knutna till sig. De fria föreningarnas arbete skulle inriktas på tre program: flärdfrihet, skuldfrihet och uppfostran. Arbetet baserades på människornas olika förmågor, den enes rikedom, en annans praktiska förmåga osv. Tillsammans skulle denna gemenskap ge en bas för bättre ekonomi och ro.

Genom programmet *uppfostran* närmar sig Rudenschöld skolans innehåll. Han ansåg

- att kroppsarbete skulle ingå som en väsentlig del i skolans verksamhet
- folkskolan blir en för alla barn gemensam skola, som senare kom att kallas "bottenskola".

Folkskolestadgan

1842 års folkskolestadga kunde inte uppfylla detta krav, eftersom barnen på landsbygden hade i många fall alltför lång väg till skolan. Rudenschölds förslag var istället att införa *roteskolor*. Han var också kritisk till växelundervisningen som rekommenderades av statsmakten. En lärare, i en klass som kunde ha hundra elever, hade en omöjlig uppgift, även med hjälp av äldre elever, s k monitörer. Rudenschöld föreslog även inrättande av *överskolor*, med två lärare av vilka en skulle ha högre utbildning. Om det inte var möjligt att

Införa detta i varje församling, kunde man slå sig samman. Detta skedde med grundskolans högstadium drygt hundra år senare.

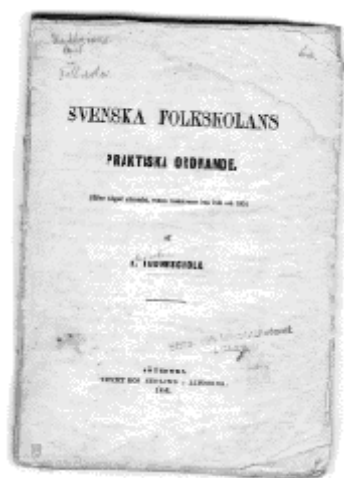
Införandet av folkskolestadgan föregicks av en inflammerad debatt - det förekom regelrätt motstånd. Befolkningens stöd var svagt både då det gällde intresset för en ambitiösare utbildning och de kostnader som var förenade med uppbyggandet av skolor och anställning av lärare.

Vad som var principiellt nytt var *statens* ansvar, i synnerhet när det gällde utbildningen av lärare. Tidigare hade statens ansvar endast omfattat de högre skolorna. Folkskoleuppbyggandet skulle vara klart inom fem år, vilket visade sig omöjligt. Bristen på lärare var det största problemet. Rudenschöld sammanfattade svårigheterna: ... *ett glest bebodt land, med hårt klimat och fattig befolkning.*

Skolexperiment

Införandet av folkskolor innebar en möjlighet för Rudenschöld att kunna påverka undervisningen. I Otterstad (Läckö, Kållandsö), lade han fram en plan för genomförandet av en skola. Ekonomin var svag och beroende av välgörare. Fredrika Bremer var intresserad av skolexperimentet på Kållandsö och skänkte pengar till projektet. Efter hand beviljade även staten ett bidrag. Man kan säga att Rudenschöld införde det som nu är så vanligt: ansökan om medel till försöksprojekt!

Skolförsöket kan sägas vara en folkskolemodell för landsbygden. Eleverna delades in i grupper: underläsarklassen, överläsarna och eliterna. Den senare var få och kunde efter hand fungera som biträdande lärare (de kom att bli "småskollärare"). Rudenschöld byggde efter hand upp små roteskolor väl spridda och med "eliter" som lärare. Själv pendlade han mellan dem för att ha överinseende och själv ta hand om vissa delar av undervisningen. Centralt var också den s k *hemläsningen*.

Landet runt

Experimentet på Läckö uppmärksammades och studiebesöken var många. Skolstyrelser ute i landet ville ha hjälp med att organisera skolverksamheten på hemmaplan. Här stod nu en stor och viktig uppgift för dörren: staten beviljade medel till Rudenschöld för att kunna resa runt i landet i fem års tid. Han blev vad man kan kalla en "riksskolinspektör". Resorna var långa och de tärde säkerligen på hans hälsa. År 1855 hade han 262 förrättningsdagar på usla vägar. En barndomsvän skickade ...*goda mormors långa strumpor, som gjorde förträffligt gott om knäna i den kalla blåsten på de höga och nakna kärrorna ...* Resorna gav Rudenschöld rika möjligheter att prova och få distans till sina tidigare idéer och efter allt provande gav han ut boken *Svenska folkskolans praktiska ordnande. Efter vidgad erfarenhet, vunnen under resor åren 1854 och 1855.* Den trycktes 1856 och köptes in av regeringen och spreds i 2 500 exemplar till landets skolstyrelser.

Seger i riksdagen

Som adelsman hade Rudenschöld säte i riksdagens adelsstånd. Det förslag till utveckling av folkskolestadgan som arbetades fram under 1856-1858 års riksdag och i vilken Rudenschöld deltog, byggde i hög grad på hans idéer om än i modifierad form. Han skriver: *Jag har följt min kallelse som Tändsticka...*

- Torsten Rudenschöld
1798-1859
- Greve
- Studier vid Uppsala universitet
- Verkat som adjutant, lantbrukare, förvaltare, informator och folkskollärare
- Ledamot av riksdagen, "riksskolinspektör".
- Gift med sin kusin Christina Charlotta af Geijerstam, tre barn
- Kritisk samhällsbetraktare och praktisk visionär. Ständiga bekymmer med sin hälsa och ekonomi.

Källor

Richardson, Gunnar: Torsten Rudenschöld: samhällskritiker och skolreformator. -1998, samt av samme författare manus till artikel i *Svenskt biografiskt lexikon*

Kerstin Lorentz

Nos faciemus - det är vi som skall göra't!

Git Westman

49 kommunbibliotek med tillsammans över 200 filialer, utlåningsstationer, stads- och kommundelsbibliotek och ett tiotal bokbussar. Därtill bibliotek på grundskolor, gymnasiebibliotek, folkhögskolebibliotek, sjukhusbibliotek; ett av landets största universitetsbibliotek och flera högskolebibliotek. Allt detta finns i Västra Götalandsregionen. Alla enheter har naturligtvis inte lika hög standard och kompetens inom alla områden - men ändå! Vilken kunskapskälla att ösa ur! Vilket material att bygga starka nätverk av!

En av de allra största utmaningarna för oss på Regionbibliotek Västra Götaland är att hjälpa till med att finna vägar för samverkan mellan de olika biblioteken, så att vi tillsammans kan nå ut till alla - var man än bor i regionen - barn och gamla, människor med olika funktionshinder och till dem, som har ett annat modersmål än svenska, studerande på alla nivåer ... Ingen biblioteksenhet, hur stor och välutrustad den än må vara, klarar allt detta ensam. Men vi kan hjälpas åt att ge alla regionens invånare tillgång till god biblioteksservice - antingen i deras fysiska närhet eller virtuellt med datateknikens hjälp. Och vi på Regionbiblioteket har också som uppgift att sprida de goda idéerna och visa upp de goda exemplen. Vi skall stötta och stärka, där det behövs och vi skall utbilda, fortbilda och informera. Och vilka är då vi?

Starka rötter

Regionbibliotek Västra Götaland bildades 99-01-01. Vi är en ung organisation, men vi har gamla och starka rötter i den svenska folkbiblioteksvärlden. Stommen i den nya organisationen är de tre f d länsbibliotek i resp Borås, Göteborg och Skara. Dessa tre fick på 1930-talet en statlig uppgift att stödja och komplettera övriga folkbibliotek i sitt län. Med tiden blev länsbiblioteken också en viktig del i landstingens regionala kulturpolitik. Även om vår organisation och våra arbetsmetoder har förändrats, så är vårt uppdrag i grunden detsamma. Precis som våra uppdragsgivare, fastän den ena parten nu heter Västra Götalandsregionen. Och så har vi fått en lillasyster i familjen. Hon heter *Klangfärg* och får en egen presentationsruta på baksidan, eftersom hon är ny hos oss.

Fruktbar förvirring

På omslagsbilden står en grupp människor på trappan till den äldsta delen av Skara bibliotek och ler förhoppningsfullt. Bilden är tagen på Regionbibliotekets personalmöte i april. En del känner ni igen, men säkert inte alla. Några saknas på grund av sjukdom den dagen eller andra åtaganden, som måste prioriteras. Tyvärr medger inte utrymmet i detta nummer en längre individuell presentation av var och en, men en

summarisk översikt av nuläget skall jag försöka åstadkomma. Adresser, telefon- och telefaxnummer till oss alla hittar ni på vår webbplats på Internet med adress www.nfk.hb.se/regbibl/

Vi är som sagt en ung organisation. Det betyder att vi ännu inte har låst fast alla våra rutiner eller i detalj fördelat ansvaret för alla arbetsuppgifter. Vi känner oss för och prövar oss fram. Detta innebär ibland en viss förvirring, men också en unik möjlighet till fruktbar omprövning av gamla arbetsuppgifter och -metoder.

Kompletterande medieförsörjning

Sedan ett par år tillbaka arbetar vi med ett projekt, som heter *Nätverk för kunskap*, här nedan förkortat Nfk. Projektledare är Bengt Källgren. Projektet innehåller många delar och finns beskrivet på vår webbplats med adress enligt ovan. En viktig del av projektet är att de samlade medieresurserna på de tre gamla länsbiblioteken skall vara tillgängliga för alla bibliotek i regionen. Därför arbetar nu bibliotekarier och assistenter från Regionbiblioteket på samtliga dessa tre enheter med fjärrlån och depositioner till andra bibliotek i regionen. Huvudansvariga för denna verksamhet i resp Borås, Göteborg och Skara är fn Harriet Scott, Ingvor Jansson/Elisabeth Lindberg samt Elisabeth Erikson/Irene Cederleuf. Assistenterna på resp plats heter Elisabeth Andersson/Yvonne Jagersjö, Carina Lyckell/Kerstin Sjöberg och Eva Löfqvist-Nordström/Annica Hyllenstrand. Verksamheten innefattar även talböcker, där Marianne Henriksson har ansvaret för Skaras del.

Litteraturförsörjningen till invandrare och flyktingar har vi däremot koncentrerat till Göteborg och Borås. En ytterligare resurs inom vår organisation är *Byggnadsvård Nääs* med sitt bibliotek och sin omfattande databas. Bibliotekarietjänsten där är fn vakant. Mer information om Nääs hittar ni på internetadress www.bvn.ps.se

Till medieförsörjningen kan man också räkna det specialuppdrag, som vi har för biblioteken i Ale, Alingsås och Herrljunga. Tillsammans med Borås stadsbibliotek administrerar och utför vi mot ersättning bokbussverksamhet i dessa kommuner. Bokbussbibliotekarien heter Fred Rehm och är anställd hos oss.

Människor kommer inte bara till biblioteken för att låna. Många kommer för att få svar på frågor inom de mest skilda områden. För att stötta kommun- och skolbiblioteken har vi inom Nfk en referenstjänst, dit biblioteken kan vända sig om de själva inte hittar svaren. Referenstjänsten hittar ni också på vår webbplats.

Specialister och generalister

Inom Regionbiblioteket finns en skön blandning av generalister och specialister. Gerd Jansson har det övergripande ansvaret för verksamheten för funktionshindrade och äldre. Hon stötts på barnsidan av Eda Ekendahl, som även så smått börjat ta hand om våra kontakter med regionens sjukhusbibliotek.

Till denna verksamhet hör också vår regionala taltidning, vars huvudstudio ligger i Borås. Där arbetar Ingegerd Andersson, Göran André, Brith Carlestig, Liselotte Danielsson och Bengt Johansson. Gunilla Bosaeus svarar för taltidningens skaraborgsdition och företaget Enter i Göteborg fn för göteborgsupplagan, gamla, Väst kustbandet. Vi hoppas ev kunna ge ut flera editioner i framtiden.

Open media/Open learning är namnet på ett projekt inom EU:s mål 3, ett projekt, som vi bedriver tillsammans med Göteborgs stadsbibliotek. Det går dels ut på att öppna bibliotekens samlingar för läshandikappade, dels på att skapa arbetstillfällen för synskadade och andra funktionshindrade. Under projektets första del har vi utbildat ett antal sk läs- och skrivtekniker, som nu tillsammans med olika tekniska hjälpmedel finns på plats på biblioteken i Kungälv, Mölndal, Partille, Stenungsund och på Tjörn samt på tre bibliotek i Göteborg. Inom kort startar vi en ny utbildning, som skall sprida verksamheten till ytterligare elva bibliotek i regionen. Projektledare är Kerstin Wockatz.

Biblioteksverksamhet för barn och ungdom är självklart ett viktigt område för oss på Regionbiblioteket. Katarina Dorbell håller i trådarna tillsammans med Eda Ekendahl. Malin Koldenius är vår ingång mot skolvärlden och hon arbetar också just nu med att utveckla metoder för distansutbildning med hjälp av it.

Även skönlitteraturen skall blomma i Västra Götaland! Gunnar Södow har fått i uppgift att tillsammans med kommunbiblioteken sätta igång flera intressanta projekt i höst. Kerstin Lorentz bevakar lokallitteratur och äldresamlingar. Kerstin, Gunnar och undertecknad har ansvaret för denna tidskrifts utformning och innehåll. Självt har jag under våren kartlagt taltidningsverksamheten och inläsningstjänsten och skall nu med friskt mod göra en djupdykning in i den framtida litteraturförsörjningen till våra invandrare och flyktingar.

Sist men inte minst - vi har en ansvarig chef, Lena Skoglund. Vid sin sida har Lena två stöttande assistenter. Ann-Christine Andersson svarar för huvuddelen av vår interna administration, budget- och personalfrågor. Annette Arvidsson har fått den interna och delvis även den externa informationen på sin lott, vilket bl a innebär att hon gör grovjobbet med denna tidskrift. Och Lena står för helheten, håller ihop oss, inspirerar oss, representerar oss, budgeterar oss och knyter våra övergripande kontakter - lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Det är alltså vi, som skall göra´t - dvs stödja och komplettera den lokala biblioteksverksamheten i vår nya region till gagn för alla dess invånare. Och självklart kan vi inte göra detta ensamma! Men vi kan göra det i nära samarbete med alla tänkbara kreativa krafter i vår omvärld.

Git Westman

Regionbibliotek Västra Götaland - www.nfk.hb.se/regbibl/ .Senast ändrad den 27 maj 2002.
Webbansvarig [Bengt Källgren](#)

BAKSIDAN

Klangfärg

Klangfärg startades 1995 av Kulturförvaltningen inom Landstinget i Älvsborg. Verksamheten bygger vidare på två tidigare samverkansprojekt med landstingets omsorgsförvaltning - Kultur i Omsorg och Kulturverkstan.

Klangfärgs uppdrag är att utifrån de kulturpolitiska målen stödja den egna skapande aktiviteten inom LSS. Klangfärg är ett resurscentrum för hela regionen. Personalutbildning och stöd ges i olika former. Vi har kortkurser för personal samt tar vi emot grupper från vård och omsorg och från vårdutbildningar. Vi ordnar nätverksträffar och ger handledning.

Anställda på Klangfärg är Maria Andrén och Lars Lundberg, båda musikhandledare med vidareutbildning bl a inom bild och drama och med mer än tjugo års erfarenhet av att handla skapande inom verksamhet för vuxna utvecklingsstörda, barnomsorg, skola och personalutbildning.

Sedan 1 januari 1999 finns vi hos Regionbibliotek Västra Götaland.

Höstens kalendarium

Vi kommer inom kort att lägga in höstens arbetsmöten, studiedagar och konferenser på vår webbplats. Några viktiga datum vill vi flagga för redan nu:

- 25-26 aug
- Västsvenska kulturtinget, Varberg
- 1 sept
- Chefsmöte, Grästorp
- 16-19 sept
- Bok & Bibliotek, Göteborg
- 14-15 okt
- REGIONBIBLIOTEKSMÖTE, Borås

Från redaktionen

I vårt första nummer av FRAMSIDAN har vi tagit en del utrymme för att presentera oss själva och Regionbiblioteket. Fortsättningsvis kommer vi att ge ordentligt med plats för biblioteken ute i regionens kommuner. I nästa nummer sätter vi norra Bohuslän och delar av Dalsland i fokus, men vi välkomnar också notiser och artiklar om stort och smått från alla er andra!

Mycket av den information, som fanns i våra gamla länsmeddelande t ex kalendarium, ny lokallitteratur, nyinlästa talböcker kommer så småningom att ligga på webben. Kanske behöver detta kompletteras med någon form av Brev från konsulenterna antingen via mail eller traditionell postbefordran. Under en övergångsperiod kommer delar av denna information att finnas här. Vi på redaktionen är mycket tacksamma, om ni vill höra av er med synpunkter kring detta!

Skaras nyinköp i LIBRIS.

Stifts- och landsbiblioteket i Skara har sedan länge planerat att registrera sitt bokbestånd i LIBRIS. Detta för att möta kraven på en lättillgänglig fjärrlånehantering i regionen. I väntan på matchning och registrering av det totala bokbeståndet, har Skara börjat registrera nyinköpta böcker. Eftersom registreringen sker manuellt kan f n inte alla böcker registreras. Skara väljer därför att registrera samtliga fackböcker som köps in. Dessutom registreras nyinköpt skön- och ungdomslitteratur på främmande språk medan den svenska får anstå till den kommande matchningen av hela beståndet. Denna skall ske så snart ett matchningsprogram tagits fram av AXIELL.

Nya lokala inläsningar

- Bräcke Östergård
Pionjär inom barnhabiliteringen 1958-1998
6 kass. 9 tim
Inläsare Liselotte Danielson
- Kvibergs kaserner
Militär byggnation under ett sekel
4 kass. 5 tim
Inläsare Ingrid Andersson
- Lindén, Lars
Gårdar och kluriga västgötar
5 kass. 6 tim 30 min
- Menzing, Hans
Marieholm och dess hövdingar
4 kass. 5 tim 15 mni
- Olsbo, Maj Britt
Tillsammans
1 kass. 30 min
- Thern, Sten-Göran
Olle på Vattugränd
1 kass. 1 tim 30 min
- Färgstarka västgötakvinnor
Västergötlands fornminnesförenings
tidskrift 1997-1998
6 kass. 7 tim 45 min

Om ni vill beställa: Ring 033-35 76 12 eller faxa 033-35 33 46 **helst** senast 15 augusti. Priset per kassett är 30 kronor + moms, 6-kassetters box kostar 30 kr, 8-kassettersbox kostar 35 kronor.

Redaktionen

Ansvarig utgivare: Lena Skoglund

Redaktör: Git Westman

I redaktionen: Annette Arvidsson, Kerstin Lorentz, Gunnar Südow

Form: Johan Avedal

Omslagsfotografi: Sven Olof Ask

Webb: Bengt Källgren

Adresser: Regionbibliotek Västra Götaland, Göteborgsenheten, Box 5404, 402 29 Göteborg, tel 031/616564, fax 031/616569

Epost: git.westman@stadsbiblioteket.goteborg.se